

УДК 336.64

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ

Студ. О.П. Ткаченко, гр. МГФБ-1-16
Науковий керівник доц. Т.М. Нефедова
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета дослідження – висвітлити основні аспекти системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах кризи.

Завдання – аналіз сутності системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства, проблем безпеки, кризове середовище підприємств, і, як наслідок, – визначення антикризової програми та плану антикризових заходів.

Об'єкт дослідження. Це система забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Методи та засоби дослідження. З огляду на мету і завдання використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: метод дедукції, індукції, емпіричний, комплексний та порівняльний.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження, що містять елементи наукової новизни:

- удосконалено систему забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах кризи;
- набули подальшого розвитку антикризова програма і план антикризових заходів.

Результати дослідження. Одним із найважливіших елементів економічної безпекою країни в сучасних умовах є забезпечення фінансово-економічної безпеки на всіх рівнях. Без її забезпечення практично неможливо вирішити жодну з проблем, які постають перед країною на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Підґрунтям економічних криз завжди є внутрішні диспропорції, навіть якщо вони спричинені зовнішніми чинниками. Так остання криза лише була запущена зовнішніми факторами, а поглибилась в Україні та спричинила досить погані наслідки, які призвели до загострення системної диспропорції, що сформувалися у попередніх роках.

Сьогодні існує багато досліджень щодо безпеки підприємства, держави та її складових. Найбільш вагомий вклад у розвиток науки про економічну та фінансову безпеку зробили вітчизняні та зарубіжні вчені й практики, перу яких належать фундаментальні праці з питань економічної безпеки, це: Л.І. Абалкін, Дж.-К. Ван Хорн, Т. Аллісон, К. Жюгляр, Дж.-Найт, Й. Шумпетер та інші.

Разом з тим, не дивлячись на велику кількість публікацій, залишається багато невирішених проблем управління фінансовою безпекою, яка є основною складовою захисту від загроз як на рівні держави, так і на рівні суб'єктів господарювання – підприємств і організацій. Крім того, ситуацію ускладнює відсутність системності, скоординованості та єдиних поглядів стосовно категорійно-понятійного апарату у цій сфері та обґрунтованих пропозицій щодо впровадження сучасних методів та моделей управління фінансовою безпекою на всіх рівнях управління економікою. Все це і зумовило актуальність теми статті. Сутність управління фінансово-економічною безпекою полягає у забезпеченні поступального економічного розвитку суспільства з метою виробництва необхідних благ та послуг, що задовольняють індивідуальні та суспільні потреби.

Процес виведення підприємства з кризового стану має бути належним чином організований та скоординований, він не може відбуватися хаотично та безсистемно. У

процесі антикризового управління за допомогою діагностики визначають: симптоми кризових явищ; стадію й ступінь розвитку кризи; варіанти виходу з кризи тощо.

Розуміння цих аксіом обумовлює доцільність визначення основних документів, що повинні розроблятися у процесі виведення підприємства з кризи.

Основними документами, які мають розроблятися на підприємстві, що опинилося у кризовому стані, є антикризова програма заходів. Змістовність антикризової програми залежить від стадії фінансової кризи, в якій знаходиться підприємство:

- перша стадія кризи – падіння граничної ефективності капіталу, показників ділової активності підприємства, зниження рентабельності й обсягів прибутку, внаслідок чого погіршується фінансовий стан підприємства, скорочуються можливості його розвитку;
- друга стадія кризи – досягнення збитковості виробництва. Способи розпізнавання кризового стану визначають особливі вимоги до вихідної інформації;
- третя стадія – практична відсутність власних коштів у підприємства;
- четверта стадія – стан гострої неплатоспроможності (у цій ситуації діагностика з використанням коефіцієнтів платоспроможності й забезпеченості власними оборотними коштами дозволяє встановити фінансову неспроможність і можливість нейтралізувати її через процедуру банкрутства).

Усю сукупність факторів виникнення кризової ситуації у діяльності підприємства можна поділити на дві групи: зовнішні, на які воно не в змозі впливати або його вплив обмежений, та внутрішні, що виникають в результаті діяльності самого підприємства.

За можливістю діагностування та прогнозування фактори виникнення кризової ситуації у діяльності підприємства можна розглядати як такі, що діагностуються (прогнозовані), та такі, що не піддаються прогнозуванню.

Боротьба підприємства за виживання у кризових умовах вимагає взаємозв'язку організаційних, правових, фінансових і управлінських аспектів.

Забезпечення економічної безпеки припускає виділення, аналіз та оцінювання існуючих загроз для кожної з функціональних складових і розробку на їх основі системи заходів, що попереджають і протидіють виникненню кризових явищ на підприємстві.

Рівень економічної безпеки підприємства оцінюють на підставі визначеного інтегрального критерію зважуванням і підсумовування окремих функціональних критеріїв, що розраховуються шляхом порівняння (зіставлення) величини загрози економічної безпеки та ефективності заходів її запобігання.

Висновки. Розглянувши різні підходи щодо оцінки рівня фінансової безпеки підприємства, можна зробити висновок, що кожен з розглянутих підходів оцінки рівня фінансово-економічної безпеки має як позитивні сторони, так і недоліки. Порівняння отриманих оцінок з «міфічним» еталоном не завжди дає об'єктивну характеристику дійсного стану складових фінансово-економічної безпеки та його відповідності оптимальним значенням у конкретних умовах. Фінансова безпека підприємства повинна забезпечуватися за рахунок досягнення фінансової стійкості, платоспроможності і ліквідності підприємства, а також за рахунок якості формування та використання ресурсного потенціалу.

Ключові слова. Фінансово-економічна безпека, система забезпечення фінансово-економічної безпеки, антикризова програма, рівень фінансово-економічної безпеки, стадії кризи.